

Antonio
di Benedetto

Sebevrazi

Dílo bylo vydáno v rámci Programa Sur – programu na podporu překladů
Ministerstva zahraničních věcí Argentinské republiky.

Obra editado en el marco del Programa Sur de Apoyo a Traducciones del
Ministerio de Relaciones Exteriores y Culto de la República Argentina.

© Los suicidas, 1999, 2004, 2007, 2015, 2016, Adriana Hidalgo editora

© Luz Di Benedetto

© Rubato, 2017

Translation © Vít Kazmar, 2017

ISBN 978-80-87705-59-9

*Každý zdravý člověk už někdy
pomýšlel na sebevraždu.*

ALBERT CAMUS

První část
Dny nabité smrtí

Můj otec si vzal život jednoho pátečního odpoledne.

Bylo mu třicet tři let.

Čtvrtý pátek následujícího měsíce dosáhnou stejného věku já.

Třebaže teta Constanza tuto souhru okolností zdrženlivě, leč necitlivě zmínila, já na to nepomyslel až do dneška, kdy mi ta záležitost přišla jistým způsobem naproti.

Šéf mi v agentuře sdělil: „Může to být vaše příležitost.“

Ani mě nepožádal o svolení a hned mi vysvětlil můj úkol. Rozložil na stůl tři fotografie a vyzval mě, abych odhalil to, čeho si už patrně všiml.

„Co na nich vidíte?“

Pomyslel jsem si, že ode mne očekává nějaký nevšední postřeh.

Sklonil jsem se a fotografie, na každé z nichž bylo lidské tělo, ležící a oblečené, jsem si prohlédl. Řekl jsem:

„Vidím, že jsou mrtví, všichni tři.“

„To není zrovna bystrá odpověď.“

Vzal jsem jeho kousavou poznámku jako upozornění, že bych se měl podívat lépe, a to rychle. Dotklo se mne to,

ale podřídil jsem se, spíš kvůli předtuše, že už začínám chápat. Poznamenal jsem:

„Jedna žena a dva muži.“

Prohlásil jsem zvolna, jako by stálo námahu si toho všimnout. Rozvážně jsem pokračoval:

„Ona a tenhle ten mají ještě otevřené oči. Ten třetí ne.“

„Achjo,“ řekl šéf, vyrazil od stolu a krácel pryč.

Pomyslel jsem si, že nejsem žádný vtipálek a že už to stačí, protože by také mohl říct dost. Prohlásil jsem:

„Ti s otevřenýma očima se ještě pořád dívají...“

Šéf se zarazil, já také.

Cítil jsem, že chápu a že to, co jsem pochopil, je pro mě důležité.

„Dívají se... jakoby dovnitř, ale vyděšeně.“

Nepotřeboval jsem jeho souhlas – jakýsi zvuk, který ke mně vyslal – ani mlčení, kterým napomohl dojmů, že něco schází. Ano, v mé mysli se objevilo znamení, nejasné znamení, až jsem nakonec řekl:

„Jsou vyděšení, v očích mají děs, a přece se jim rty zkřivily do grimasy ponuré rozkoše.“

Neměl jsem pochyb o tom, že jsem se trefil, že jsem mu rozšířil obzor. To bychom měli. Ještě jsem nutně potřeboval vědět jednu věc, tak jsem se zeptal:

„Někdo je zabil?“

„Ne, zabili se.“

Byl to zárodek seriálu reportáží. Beztvarý zárodek.

Probírali jsme ten seriál: Příběh lidí s vyděšenýma očima. Příběh, který neznáme. Někdo, nějaký uznávaný odborník, obstaral fotky; nemůže nám pomoci, nemůže nám říct, kdo na nich je, ani kdo je pořídil. Dva případy na seriál nestačí. Ale jejich příběh potřebujeme. Musíme ověřovat, pátrat na vlastní pěst. Policie spolupracovat nebude. Určitě ne. Lze to dokázat. Nebude spolupracovat, o sebevraždách neinformuje. Zveřejnění šíří nákazu. Sebevraždy z nápodoby, epidemie sebevražd, mor sebevražd.

Proč ta dovnitř zahleděná hrůza? Proč ta ponurá rozkoš? Z toho může vzniknout teorie, víc materiálu na víc reportáží, seriál, pokud se teorie potvrdí. Ano. Nemůže to být příběh dvou lidí, nebo dva příběhy, které už nejsou aktuální. Potřebujeme čerstvé případy. Budeme muset čekat. Čekat na co? Až nastanou, a pak uvidíme. Ne, nelze čekat, máte dva měsíce. Oběžník už jsme dokončili, takže můžeme seriál nabídnout novinám. Můžeme ho prodat třiceti deníkům a třem časopisům. Chcete z toho mít senzaci? Ne, ať je to vážné. Naše agentura není senzacechtivá. Já jen, že jste řekl deníky... Nic jsem neřekl. Do časopisů budete potřebovat diapozitivy. Proč jenom barevné časopisy? Kvůli krvi, aby vynikla červená. Jinak se musí vyznačit šipkou, dát do poznámky vysvětlivku, a je to ztracené. Máte pravdu. Budete na tom dělat s Marcelou. Proč s Marcelou? Jen si vzpomeňte na tu reportáž o letecké havárii v horách. Dokáže riskovat. V tomhle případě nám nic

nehrozí, budeme pracovat s mrtvými. Nehrozí? To doufám. Kdo ví.

Namítám: Pedro by byl lepší, raději bych pracoval s nějakým mužem. Prikazuje: Ne, Marcela.

Neříkám to nahlas, ale myslím na Marcelu jako na svůj soukromý podnik. Je asketická, vypadá tak. V agentuře je skoro nová a sotva ji znám. Nemáme se rádi. Nemám ji rád, utrousil jsem někde. Někdo se mě zeptal proč. Řekl jsem: „Tak třicet, třicet dva.“ Let, chtěl jsem říct.

Odcházím a cítím úlevu. Léto mě oslňuje. Oslňuje a moje tělo je hned lepkavé.

Po cestě přichází blůza se spodním prádlem. Mohl bych jí něco říct. Další, s výstřihem. Téhle také nic neřeknu, na vztah není k ničemu, míjejí; ale dívám se na ni, kdoví jak, protože se na mě dívá nějaká paní. Je to cenzura a chce mne zahnat do kouta.

Myslím na seriál. Budu se muset setkat s lidmi, kteří mne nezajímají, protože to nejsou ti, kteří to udělali; obezřetní, odmítaví lidé (možná mi Marcela pomůže dostat se k nim; její styl má v sobě něco z návnady, je jí třicet).

Pokládám chodidlo na čističovu stoličku.

A budu muset mluvit, mluvit o tom.

Myslím na tátu. Byl jsem jako tohle dítě, ten čistič, takhle malý. Dozvěděl jsem se, že zemřel, netušil jsem jak. Plakal jsem, dokud mi nevyschly slzy, spal jsem, probudil se, obřad stále probíhal, hosté šeptali. Někdo, patrně má matka,

vola: „Nespravedlivá smrt!“ To nespravedlivá jsem pochopil – nechal nás tu samotné –, ale nedokázal jsem pochopit, jak Smrt vnikla do domu a zmocnila se táty. Ráno byl přece naživu, na nohou a zdravý jako kdokoliv jiný, ale odpoledne, když svítilo slunce, zemřel, a já byl přesvědčený, že Smrt je zlověstná postava, která rozdává rány v noční temnotě.

Ptám se hoča, který mi čistí boty, co je smrt.

Zvedá své hnědé oči, odsopdu si mě prohlíží se směsí překvapení a zděšení, ale nepřestává kartáčovat.

Moje otázka byla příliš obecná. Opravím se a usměju se, abych ho navnadil:

„Nikdy nezemřel někdo, koho jsi znal, soused, strýček?“

Hoch se sklóní nad svou prací, zamyslí se a řekne:

„Jo, můj táta.“

mlčím.

Zvídavě si mě prohlíží: vidím, že mě neodmítá. Pokouším se zjistit – začal jsem už plnit svůj úkol? – co ví o působnosti smrti, kde si myslí, že je ten, kdo zemře.

Odpovídá, že otec je v nějakém výklenku, ale matka zpočátku říkala, že odcestoval, a teď zas, že je v Nebi. On tomu nevěří. Nevěří na Nebe? Na Nebe ano, ale Nebe je pro dobré lidi, a otec matku bil.

Prožívám den nabitý smrtí. Už mám dost. Vcházím do kina, kde dávají *Alphaville*. Pracovat budu zítra.

Ale v noci, jak tak ležím odloučen od Julie, a přece vedle ní, si znovu procházím čističova slova a uvědomuji si, že

jsem se nevrátil k počáteční otázce: Co znamená pro malé dítě smrt?

Prosím Julii, aby to zjistila mezi svými žáky, ve škole. Rozruší ji to, brání se, nerozumí. Vysvětluji, uklidňuji. Seriál, má práce...

Tvrdohlavě odmítá. Říká, že to není normální.

„Že nejsem normální?“ – a tím ji rozladím.

Moc dobře vím, že tohle neřekla.

Snídám s mámou. Obvykle je to jediná chvíle, kterou trávíme společně.

Vypráví mi, že se viděla s Mercedes, svou kamarádkou, a paní Mercedes jí řekla: „Nemám rodinu, mám televizi.“ Namítám: „Má děti a vnoučata, a žije s nimi.“

„Ano, ale nechávají ji o samotě: přicházejí a odcházejí; při večeri mají zapnutou televizi.“

Neberu to jako výčitku, třebaže z toho dokážu vyvodit poučení.

Horko se zmocňuje dne a zneklidňuje mě.

Matka si toho všimne. Stahuje žaluzie, nabízí, že zapne větrák.

Myslím, že matka je jediný člověk, který mě miluje.

„Chtěla bych žít v zemi, kde je sníh,“ prohlásí.

Říká to odjakživa. A já jí zas slibuji zimní dovolenou.

Každoročně ten plán oživuji.

Opakuji: „Letos pojedeme.“

„Kam?“

„Za sněhem.“

„Ach tak. Ano, synu, pojedeme.“

Občas se ráno brání a nabádá mě, abych si našetřil na menší auto. „Potřebuješ ho, kvůli práci.“

Skličuje mě to, ostatní mají: auto i sních.

Můj bratr, který má Fiat 1500, se nabízí:

„Chceš svézt?“

Máma pochopí, že její denní příděl tohoto syna je vyčerpán, a posmutní. Všímám si toho, ale můj život je propletený s ulicí.

Můj bratr líbá syna a dceru a druhého chlapce a třetího chlapce. Ten třetí drží v rukou pořádně odrbaného *Minotaura* 7. Poznávám ho podle kusů obalu. Vlepím hochovi facku a vezmu mu ho. Moje švagrová od kuchyňských dveří říká: Mauricio! Nic víc. Upozorňuje manžela, napomíná ho kvůli bratrovi, jakého manžel má.

Můj bratr se z toho vyvlékne. Soudcovským tónem řekne: „Klid.“

Cestou mlčí.

Nějaký neopatrný muž se nám připlete do cesty, ale vyvážne, protože Mauricio sešlápl brzdu. Může mu docela oprávněně vynadat, ale neudělá to, dělám to já.

Obyčejně nikomu nenadávám, jen v sobotu.

Na Marcelu vychází odpolední směna. Nebudu ji moci vidět až do čtyř. Určitě jí neoznámili, že bude pracovat se mnou.

Oliva, archivář agentury, který působí na hlavním policejním oddělení, nevidí spojitost mezi fotkami a případy, kterými se dosud zabýval. Nechá je kolovat mezi kolegy v redakci a obrázky se vrací do mých rukou, aniž mezi odborníky vyvolají jakoukoli vzpomínku.

Oliva mě spojí s kriminalisty. Nechá mě s šéfem.

Žádám o zpravodajskou pomoc pro agenturu. Agentura dostane veškerou pomoc, kterou bude potřebovat, pokud se nebude jednat o případy, kde ještě nebyl vynesena rozsudek, trestné činy s omezeným vyšetřováním, mravnostní zločiny na mladistvých a sebevraždy.

Zatím jsem nezmínil fotografie. Budu dělat, jako že nechápu, že patří k výjimkám, které jsou mi odepřeny.

Mám dost času, abych si prohlédl jejich muzeum? Ano, dost. Nakonec bude důležité přátelské posezení.

Popijíme kávu u hlavy nějakého mafiána s tváří provrtnou třemi kulkami. Ve vitríně ji mají už třicet let. Existuje metoda k uchování barvy kůže.

Zmiňuje „kadavery“ a já mu předkládám problém: Jestliže mám fotografii takového kadaveru – okolnosti poskytují důvod k zásahu policie a soudu – ale neznám jméno ani žádný jiný údaj, jak může být určena totožnost?

Zmiňuje archiv pohřešovaných osob, záznamy o proběhlých pitvách, zrakovou paměť techniků, výběrové kritérium, které omezuje rozsah vyšetřování, určuje pohlaví, přibližný věk, dobu, ve které dotyčný zemřel (podle oblečení), místo a okolí události a mnoho dalších věcí.

„Takže je to možné?“

„Určitě je to možné.“

Vyndám tedy fotografie a požádám o identifikaci a o příběh.

Vezme si je, prohlédne si je, odsune je a řekne:

„Patrně jsou to sebevrazi.“

„*Jsou* to sebevrazi.“

Potom prohlásí:

„Naprosto vyloučeno.“

Při odchodu procházíme kanceláři. Je tam dívka v bílém plášti a s velmi světlou pletí. Všimne si mě. Něco se děje.

Jdu hledat restauraci splňující dvě podmínky: podávají rybu na grilu a chodí tam lidé, které nebudu znát a nebudou mi vyprávět o tom, co už vím a co se píše v novinách, lidé, co si neutvářejí názory četbou stejných časopisů.

Přede dveřmi se u jídelního lístku potkám s nějakým turistou, který se mě ptá, kde jsou k dostání tradiční jídla, pak ale změní plán, nevím, zda uhodne, co jsem k obědu hledal já: chce, abych mu sdělil, kudy se jde k akváriu. Nakonec mi poděkuje a pronese: „Máte moc krásné město,“ a já na ten kompliment odpovídám, že nemůže říct „máte“, protože já nemám nic, město mi nepatří. Možná jsme se úplně nepochopili, protože mi říká: „Ach, vy také nejste zdejší.“

Taková je doba, a je tu vidět hodně turistů, turistky je „hodně vidět“, ony to tak chtějí, což je nakonec velmi příjemné.

Zrovna včera se mi zase zdálo, že chodím nahý.

V agentuře pošlu fotky vedoucí archivu. Ze zvyku odborníka nejprve nebere příliš v potaz to, co zobrazují, a otočí je: hledá číslo záznamu a datum zanesení či zveřejnění. Na rubu není napsáno nic.

„Naše nejsou,“ vysvětlí mi zbytečně.

„Vybavíte si je z nějakého důvodu? Říkají vám něco?“

Už si je vychutnává.

„Jsou úžasné!“ prohlásí a chce vědět víc: „Kdo to je? Co se přihodilo téhle, znásilnění?“

Potom jdu za Bibi. Plení nějaký anglicky psaný polský časopis. Je to agenturní překladatelka, kvůli tomu a kvůli její bezchybné a uspořádané paměti jí přezdíváme slečna Šanon.

Přisunu si k ní židli; ona sedí za svým stolem. Snažím se působit vlídně, počínaje obličejem.

„Pomůžete mi?“

Ostatní jí tykají, já ne. Obvykle „nehraje“ se mnou: nejsem sportovec jako ona; nežiju ze vtípků jako ostatní.

„O co jde?“

„Sebevražda.“

„Čí?“

„To kdybych věděl... Přinejmenším ne moje.“

„Jasně,“ zafunguje Šanon: „Melanésan a jeho skok z palmy, číslo 350, které se 12. března 1967 vrhá z Eiffelovy věže. Démostenés a Marilyn Monroe, Stefan Zweig s chotí, Werther a Kirilov, Anna Karenina, Sappó a Mundugumor, který

sám připluje na nepřátelský ostrov, aby ho domorodci sežrali. Tohle všechno, jo?“

„Tohle všechno.“

„Anebo rok 1963 ve Vietnamu, buddhističtí mniši ve žlutých tunikách, benzín a sirčička; harakiri dřevěným mečem pro válečníka, který zůstal bez práce, chudáček, není válka; plynová trouba pro dámu, která nevěří doktorovi, její bolesti žaludku jsou z rakoviny, není to zřejmé?“

„To také, ano, a tohle,“ ukážu fotky.

Bibi se soustředí na zkoumání, ale očividně nic nevypozoruje. Shrnu jí situaci, aby se v ní orientovala, aby viděla, odkud musím začít: tím, že vyřeším alespoň tyhle dva případy. Melanésie počká.

Ji to ale zaujme a chce vědět víc ohledně toho, co se dá získat od kriminalistů. Zdůrazňuju, že nespolupracují. Bibi mi oznamuje: „Mám tam kamarádku,“ a v tu chvíli tiše vstoupí Marcela a čeká. Bibi mě zve: „Zítřka večer na kuželkách.“

Vezmu si fotky, podám je Marcele a řeknu: „Jdeme.“

Vedu ji dolů do kavárny. Během jízdy výtahem si prohlíží ležící ženu.

Posadíme se. Rozloží fotky po stole, obrátí je ke mně. Dává pozor a vyčkává, je tak vážná. Zatím neřekla jediné slovo, ani nepozdravila.

Ptám se jí, zda ví, oč jde. Jediný posunek: víceméně.

V klidu, tváří v tvář, tak vyrovnaná a svěží (možná si právě

dala sprchu), vypadá o něco obstojněji a především člověka nevybíjí k rozepři.

Otázu se jí, zda by dokázala vyfotit otřes.

Říká, že ano, a proto, aby mě pochopila správně, objasňuje: „Zemětřesení,“ a zachrčím.

Opakuje kladnou odpověď, aniž úkolu připisuje důležitost.

Naléhám: „Otřes samotný, ne projevy a následky: ani utíkající lidi, ani popraskanou zeď, ani zřícenou kostelní věž.“

Přítaká, ptám se tedy, co udělala s pondělním zemětřesením, vyfotila ho?

„Spala jsem a nevšimla jsem si. Zdálo se mi, že někdo hýbe postelí.“

„Kdo by vám hýbal s postelí?“ vyzvídám zlomyslně.

„Otřes,“ vysvětlí bez dotčení.

Pokouší se mě usadit, protože jsem ji chtěl vyvést z míry? Na každý pád ji upozorním, že práce, kterou máme – seriál – je snazší než tohle všechno, ti lidé se přece nehýbou.

Přisvědčí: „Ano.“

Prstem poukáže na ženin rozporný výraz a tázavě na mne pohlédne.

Vysvětluji, že tohle je záminka, a protože chce vědět, zda jsem si to vybral, řeknu, že nemám moc co dělat, a jestli ona má.

Říká, že jí nezbyvá čas, pořád je třeba pracovat a povely přicházejí.

Ptám se jí, co by ráda fotila, kdyby měla času a filmu na-

zbyt, a ona odpoví: „Čistotu.“ Upozorním ji, že to je zrovna tak abstraktní a prchavé jako otřes.

Říká mi, že také lidi zezadu, protože tam o sebe nejméně pečují, každý si myslí, že je mu vidět jen to, co chce ukázat – namalované oči, knír, kravata z Itálie, oduševnělý výraz. Tvrdím, že záda a tohle všechno nejsou tak výrazná, a to uznává, a že by zrovna tak mohla fotit lidi ve spánku, třebaže musí být těžké vklouznout jim do ložnice, zvlášť když spí po dvou, a co se týče osob, které nedbají, jestli je někdo fotí, bude mít ty ze seriálu. A tak, říkám, se vracíme k tomu, co jí asi moc nevoní, avšak vysvětluji jí, že já jsem ji na tuhle práci nenavrhl. Zbytečně dodávám, že to nebrání, abychom byli kolegové.

Jelikož na mou zdvořilost nereaguje, naznačím jí, že nejprve musíme odhalit, komu patřily ty dvě tváře; od policie nemůžeme čekat nic a kolegové dělají, že ztratili paměť.

Pověřím ji, aby pořídila kopie fotografií, a řeknu, že je ukážeme „každému: číšníkovi, třem letcům, Jeanu-Louisi Trintignantovi a Anouk Aimée, mojí tetě Constanze, Carlosi Gardelovi a Marcelině příteli.“

Vrhne varovný pohled.

Myslím, že jsem to udělal naschvál, zmínil jsem jejího přítele, abych zjistil, jestli někoho má. Musím s ní pracovat dva měsíce: jestli to vyjde...

Za půl hodiny už sleduju *Vášnivé stvoření z planety Ultra*.

Pak jdu za Julií.

Privítá mne svazečkem listů ze školních sešitů, který mi zprudka vrhne do dlaní, jako by ji pálił.

Tuším, oč jde, ale předstírám, že nevím (srovnám je, nechám si je, ale neprohlížím si je) a pokouším se o něžný a smířlivý výraz. Není to k ničemu: zuří.

Nechám ji tedy vychutnávat její rozhořčení a vezmu první papír: „Téma: smrt“. Listuju zbytkem; písmo se mění, téma zůstává.

Čtu:

Bobbyho smrt – „Hodně jsem brečel, hodně. Pohřbili jsme ho pod stromem a já mu tam nosím jídlo a vodu.“

(Neříká, kdo byl Bobby, musel to být jeho pes. Má za to, že žije, nebo že žije něco z něho.)

Další:

„Kamion zapadl kolem do kanálu. Pán hýbal pákou, aby zvedl nápravu. Pak hever pustil, ustoupil, upadl, jako by si sedal, a zůstal sedět opřený o zeď. Byl hodně bledý a nás odtamtud vyhnali.“

(Nechápe smrt: jen ví, že viděl mrtvého).

Další:

„Pan farář říká, že jsou tři druhy mrtvých: Z Ráje,

z Očistce a z Pekla, kde je velké horko, větší než u nás v létě a větší než v Africe. Myslím, že Ráj se mi bude líbit: je to něco jako přestávka. Bylo by také hezké, kdyby se podobal i Africe a měl bazén.“

Další:

„Smrt je možná jedna paní, která bydlí kousek od nás. Má hodně koček se svrabem. Je stará, je špinavá a je zlá. Proto ji nechávají bydlet samotnou. Nikdo ji nemá rád.“

(Smrt je osoba).

Přestávám číst, jsem zklamaný. Protože však cítím vděk, poznamenám:

„Rozhodla ses, že mi pomůžeš...“

„Přijdu o místo! Až inspektor uvidí, co jsem je nechala napsat...“

Dotkne se mě to:

„Musí to vidět?“

Nahnu se nad papíry a čtu:

„Rositin bratr, který chodil na střední a byl nemocný, umřel. O sestě mi Rosita zavolala a řekla mi chceš ho vidět? Chtěl jsem, ale řekl jsem a co když nás uvidí? Řekla nikdo tam není, je horko. Vylezly jsme na židli a dívaly se na něj přes sklo, které měl

nad obličejem. Myslím, že spal. Je to s Rositou naše tajemství.“

(Přirovnává smrt ke spánku).

Julie si povzdechne. Přestanu. Je to varování: jestli se jí nebudu věnovat, rozpláče se. Ale ať se ani nepokouší dělat ze sebe oběť. Nedopustím, aby mi vmetla to, co sama udělala. Radši jí vysvětlím včerejší noc. Půjde to a aspoň jí vyhovím.

„Muži,“ říkám, „chtějí, aby žena poslouchala, mají šéfy, mají zaměstnavatele, kteří jim celý den poroučí. Vráti se domů a potřebují se vybit: poroučí oni. Já poslouchám. Mám šéfy a mám zaměstnavatele. Ale nestojím o to, aby mě někdo poslouchal. Neočekávám to. Když jsem tě požádal, abys mi pomohla, s tvými dětmi ze školy, nechtěl jsem ti poroučet... Ale nevzpírej se mi. Jindy ano; tentokrát ne.“

„Proč tentokrát ne?,“ a přes to všechno vzlyká.

Dumám, nedovolím, aby mě její smutek rozrušil, dávám si načas. Nakonec řeknu:

„Protože tahle věc mě asi nadchla.

(I když většinou nadšení nepropadám).

Julie, na které je opět znát, že se cítí nesvá, se vzdává:

„Pro dnešek už dost.“

Odchází. Nenamítám.

Zapomněla listy ze školních sešitů.

Čtu:

„Můj bratříček Bebe spáchal sebevraždu. Měla jsem ho moc ráda, ale nechybí mi, protože neuměl mluvit, ani nechodil, nic, i když mu scházelo jen málo do šesti měsíců. On a můj druhý bratr, ten, co je naživu, se narodili společně, byli dvojčata. Máma říká, že si zvykla kojit nejdřív jednoho a potom druhého, a že ten první žije, protože ho dávala vlevo. Ten druhý, Bebe, když na něj při kojení došla řada, nechtěl a přestal pít mléko a zemřel hladu. Prý to bylo proto, že se mu nevěnovala jako prvnímu, to říká moje máma, ale když si to uvědomila, už bylo pozdě. Doktor řekl, že Bebe spáchal sebevraždu, a můj táta mu odpověděl, že je to veliké neštěstí, ale že on je zvyklý, protože v rodině se už pár lidí zabilo. Slyšela jsem to na vlastní uši, nikdo mi to nevyprávěl.“

V kuchyni pro mne matka uchránila studenou večeří.

Večeřím. Všechno je čisté, ticho je blahodárné a já se cítím moc příjemně. Život je dobrý, tu a tam.

Jdu do jídelny pro další láhev. Rozsvítím a potkám se s otcem, na jeho podobizně.

Na portrétu zůstal navždy mladý. Nikdy už nezestárne. Nikdo jej nebude moci ponížít.

Když nežijeme, není třeba snášet, že nás nechávají žít. Druzí nás nechávají žít, ale poroučejí jak.

Zestárnu? Budu jednoho dne stát na chodníku ve frontě pro důchodce?

Musíme na smrt čekat, jako důchodce, nebo je třeba to *udělat*, jako to udělal táta?

Otevřu láhev a zrovna jako dítěti se mi smrt zosobní. A není to stařena s kočkami, co mají svrab. Je to dáma, která se podobá Mae West – chci tím říct trochu staromódní – baculatá a smyslná, s nohou přes nohu, kouří, vylezla si na lavici u barového pultu. Čeká, lépe řečeno, očekává nás.

Nalévám jí sklenici červeného.

Ruka na mé ruce mne probouzí. Matka mě opatrně osloví, aby mě nevylekala.

„Hledá tě nějaká slečna, z agentury.“

Zívám.

„Nějaká slečna? ... Jak vypadá?“

„Má brouka.“

Marcela a její Citroën. Vyskočím z postele: něco se jí podařilo.

„Pozvi ji dál.“

„Už jsem to udělala. Je v obýváku, ale nechce se posadit. Prý spěchá, vzkazuje ti, že máte případ.“

Snídani vynechám, dám si černou kávu, v kuchyni, kde stále stojí se svým červeným vínem sklenice, kterou jsem nabídl Mae West.

Stalo se to v kopcích, což znamená hodinu cesty a vyhlídku na příjezd v okamžiku, kdy už bude všechno zahlazeno.

Zabili se dva studenti, nejdřív jeden druhého a potom sebe, nebo každý sám, ale společně.

Marcela se to dozvěděla v jedné redakci. Obcházela s fotografiemi různé noviny a využívala svých známostí. V paměti policejních zapisovatelů však po těch dvou případech ani stopy. Vyprávím jí Bebeho příběh. Dává jí to smysl:

„Matka ho odstrčila.“

Já příběhu věřím a myslím si, jako ten žák, že to byla sebevražda. Řeknu ale opak, abych Marcelu vydráždil.

Marcela se tváří lhostejně.

Trvám na svém:

„Sebevražda v kolébce?... To je neuvěřitelné!“

Nenechá se zatáhnout do sporu; prostě mi postoupí své přesvědčení:

„Rodíme se a smrt máme uvnitř.“

Vracím se k Mae West:

„Smrt nás čeká venku.“

Neodpovídá mi a já nenaléhám, protože to vypadá, že jsem si jen pohrál se slovy. Ona řekla „uvnitř“, já řekl „venku“. Rozčiluje mne neúčinnost mé odpovědi, s níž jsem vyčerpal své argumenty, třebaže jsem chtěl říct něco smysluplného, vyjádřit smysl, který mi uniká. Prozkoumám se a seznamám, že jsem prázdný.

Holé kopce ovládlo slunce a jeho rány pálí a oslňují. Cesta se zvedá a my z výšky určujeme polohu shromážděných vozů.

Marcela se svou výbavou schází, ale vtom se pohne tuhý

ukazovák nějakého policisty, aby nám sdělil „Žádné focení“. Překážku neúspěšně zpochybňujeme. Dovolí nám pokračovat pod podmínkou, že si Marcela nechá aparát v autě.

Těla už leží na nosítkách, ale ta jsou stále na zemi. Zakrývají je kusy hrubého plátna. Chci vidět obličej. Policie mi v tom zabrání. Dovolávám se: „Kde je soudce?“ Předstoupí zralý muž, jeden z těch, kdo vzbuzují respekt už jen tím, že se ukáží, nevím, zda díky svému postoji, nebo, v tomto případě, své hluboké vážnosti. Otáže se, zda může pomoci, a prohlásí: „Jsem otec.“ Všimnu si, že se na mě téměř nedívá, letmo, ale pronikavě si prohlédne Marcelu.

Otec se obrací na dalšího muže, tajemníka soudu – soudce se nedostavil – a vyřídí žádost.

Odkryjí pro nás dva hlavu jednoho z mrtvých. Víčka klesla a ochuzují mne tak o výraz očí. Na ústech krev a hlína, ale žádná grimasa. Myslel jsem, že měl prostřelený spánek; není tomu tak. Tážu se, kudy pronikla kulka.

„Tohohle mladíka zabil ten druhý.“

Policista zvedne plachtu. Košile je roztržená; na hrudi jsou vidět rudé skvrny a popáleniny.

Pokračujeme k tomu druhému. Zabil a zabil se. Jeho oči také není vidět. Potřebuju se zeptat. Ale koho?

Otec je u nás, spíš u Marcely. Ta se ho opatrně ptá:

„Váš syn?...“

Ztěžka přisvědčí.

Měl bych se zeptat, jak je to dlouho, co k tomu došlo, co se to dozvěděli, co tam otec dorazil (připadá mi více za-

ujatý blízkostí Marcely než raněný koncem svého chlapce); ptám se:

„Takže ho našli se zavřenýma očima? Byl tak jako teď?“

„Ne, pane. Já sám...“ natáhne ke mně ruku; tou mu zatlačil oči.

„Dokážete mi říct, co odrážel jeho pohled?“

Zakolísá, neví si rady. Pomohu mu:

„Nějaký pocit, pane, nějakou bolest. Lítost, strach, zuřivost, blaženost, cokoliv?“

„Strach? Ne, pane. Můj syn neměl strach. Vidíte. To, co udělal on, dospělý muž neudělá. Můj syn a strach? Ne, ne, pane. V očích neměl nic. Čestné slovo, nic jsem neviděl, nic.“

Je nespůj. Upnul se na jediné slovo: strach. Proč?

Tenhle už mi nepodlehne, možná otec toho druhého, ale netuším, kdo by to mohl být.

Navíc právě zvedají nosítka a Marcela mě tiše pobídne „Jdeme s nimi“, řeknu „Proč“ a ona na to „Musíte mě krýt“. Sebevrahův otec prokáže jemný sluch a je rychlejší než já; zdrženlivě ji vyzve „Pojďte se mnou, budou méně podezřívaví.“

Jdou napřed a já je nechám. Raději vyruším důstojníka a soudního tajemníka, kteří kráčejí spolu.

„Kde je rodina toho druhého chlapce?“

„Poslali jsem jim vzkaz. Nevíme, jestli ho dostali, ale dál čekat nemůžeme: tohle horko, mouchy...“

Skutečně, mouchy. I na mě se vrhají.

Antonio di Benedetto

Sebevrazi

Ze španělského originálu *Los suicidas* vydaného nakladatelstvím

Adriana Hidalgo editora S.A. v Buenos Aires roku 2016

přeložil Vít Kazmar

Odpovědný redaktor Petr Janus

Obálka a grafická úprava OFICINA

Sazba JT

Vydalo nakladatelství RUBATO v Praze roku 2017

Vytiskla TISKÁRNA PROTISK, s.r.o., České Budějovice

První vydání

ISBN 978-80-87705-59-9

RUBATO

Sarajevská 8

120 00 Praha 2

www.rubato.cz

studio@rubato.cz